

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีก่อให้เกิดการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา ส่งผลให้โลกปัจจุบันก้าวเข้าสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ หรือสังคมฐานความรู้ (knowledge-based society) โดยทุนทางสติปัญญา (intellectual capital) และความรู้ (knowledge) เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ทั้งนี้ การที่ประเทศจะก้าวไปสู่สังคมฐานความรู้ที่มีคุณภาพได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ การมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสำคัญของระบบการศึกษาที่ต้องสามารถสนองตอบต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง และกระบวนการที่ใหม่นี้ให้ได้ โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ในการสร้างคนให้เป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถที่จะแข่งขันกับต่างชาติได้ ดังประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ (2549, หน้า 2) ว่าด้วยมาตรฐานการอุดมศึกษาด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่ระบุว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการแสวงหา การสร้างและการจัดการความรู้ตามแนวทางและหลักการอันนำไปสู่สังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ และในด้านคุณภาพบัณฑิตระดับอุดมศึกษา จะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงาน เพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันในระดับสากล

ดังนั้น เพื่อให้ทันกับกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการกำลังคนที่มีความรู้ และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา สถาบันการอุดมศึกษาไทยในฐานะที่เป็นองค์กรระดับปฏิบัติการระดับล่างที่มีความสำคัญ และเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) รูปแบบการบริหารจัดการสถาบันการอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้อง

ปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เป็นองค์การที่มีความคล่องตัว มีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ มีการคิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาของสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรมีลักษณะเป็นองค์การรูปแบบใหม่ที่มีขนาดเล็กลง ใช้กำลังคนน้อย บุคลากรมีความชำนาญ มีความเป็นมืออาชีพ บริหารงานโดยใช้ทีมงานเป็นฐาน มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อช่วยให้งานร่วมกันประสบผลสำเร็จ ใช้การเรียนรู้เป็นฐาน มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำศักยภาพภายในของตนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2544, หน้า 112) การปรับเปลี่ยนสถานศึกษาเพื่อเผชิญหน้ากับสังคมและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงเช่นนี้ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (learning organization) (Devos, Van den Broeck, & Vanderheyden, 1998, p. 711)

อุดมศึกษาไทยปัจจุบันยังคงประสบปัญหาในด้านคุณภาพ ซึ่งได้แก่ คุณภาพอุดมศึกษาไทยต่ำกว่ามาตรฐานสากลมาก มีการสร้างปัญญาไม่ลึกพอ การแสวงหาความรู้หรือใช้การวิจัยเป็นวิถีชีวิตมีน้อย ความสามารถในการสังเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ยังมีอยู่ในระดับน้อย วิชาการไม่เข้มแข็งพอ (จรัส สุวรรณเวลา, 2545, หน้า 45) และประเด็นปัญหาวิกฤตเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้มีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ที่สอดคล้องกัน ก็คือ คุณภาพการจัดการศึกษาของไทยมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานการศึกษาของอีกหลายประเทศในระดับเดียวกัน เนื่องจากวิธีสอนของอาจารย์ยังคงใช้วิธีบอกความรู้โดยยัดวิชาเป็นตัวตั้ง ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเผชิญและแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนยังขาดการบูรณาการในการใช้ความรู้เป็นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้ใฝ่ค้นคว้า

การจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทยนั้นจะต้องดำเนินการภายใต้กรอบหลักในการจัดการการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นการเรียนรู้เป็นสำคัญ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดการจัดการความรู้ไว้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการอุดมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้แก่ มาตรฐานด้านการสร้าง

และพัฒนาสังคมความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยเป็นการแสวงหา การสร้าง และ การจัดการความรู้ตามแนวทาง หรือหลักการอันนำไปสู่สังคมฐานความรู้และสังคมแห่ง การเรียนรู้ (จุฑารัตน์ สรวณะวงศ์, 2551, หน้า 36) ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาไทย ต้องมี การปรับเปลี่ยนแนวคิดการบริหารวิชาการในบริบทเก่าเป็นการบริหารวิชาการในบริบทใหม่ ซึ่งมีกระบวนการเพื่อปรับเปลี่ยนและสร้างวัฒนธรรมใหม่ของสถาบันที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ บนฐานแห่งปรัชญา ภารกิจ และเป้าหมายหลักของ อุดมศึกษา แม้ว่าปัจจุบันจะเป็นสังคมยุคใหม่ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วจนไม่อาจ คาดการณ์อนาคตได้ สถาบันอุดมศึกษายังคงต้องมีหน้าที่หลักในการผลิตองค์ความรู้และ เผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่สังคม แต่ในบริบทที่เปลี่ยนไปจากเดิม คือ มีปัจจัยสภาพของ การแข่งขันสูง อันเนื่องมาจากการค้าเสรี โลก และการเติบโตพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ซึ่งเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทฤษฎีใหม่แห่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นที่มาของสังคมเศรษฐกิจความรู้ ซึ่งเป็นแนวคิดของกลุ่มนักเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน ถือว่าความรู้เป็นปัจจัยการผลิตใหม่นอกเหนือจากทุน ที่ดิน แรงงาน และการประกอบการ โดยความรู้จะถูกใส่เข้าไปในการผลิตทุกขั้นตอน และเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งทำให้กาล และเทศะแทบจะเป็นข้อจำกัดอีกต่อไป (กิริติ ยศยิ่งยง, 2549, หน้า 4)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาของไทยที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตาม “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547” (2547) พัฒนาจากวิทยาลัยครูเป็นสถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามลำดับ เริ่มจากเปิดสอน สาขาการศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาบริหารธุรกิจ สาขา สังคมศาสตร์ สาขานิติศาสตร์ และอื่น ๆ ตามศักยภาพของตนเอง โดยมีปรัชญาการจัดการศึกษา ร่วมกันว่า “เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” ตั้งอยู่ครอบคลุมภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ รวม 40 แห่ง รวมกันเป็นกลุ่ม/เครือข่าย (network) ตามภูมิภาคของประเทศ ได้แก่ กลุ่มรัตนโกสินทร์ กลุ่มภาคใต้ กลุ่มภาคตะวันตก กลุ่มภาคกลางและภาคตะวันออก กลุ่มภาคเหนือ และกลุ่มภาคอีสาน เมื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏให้ความร่วมมือช่วยเหลือกัน ทางวิชาการ การบริหารทรัพยากรบุคคล การวิจัย และการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา ฯลฯ ความเป็นมหาวิทยาลัยกลุ่มใหม่ในเวทีมหาวิทยาลัยไทยต้องสร้างตนเองให้เป็นองค์การ ที่เป็นคลังแห่งความรู้ คลังแห่งปัญญาที่เป็นที่พึ่งแก่สังคมได้อย่างแท้จริง ดังนั้นจึงจำเป็น

อย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องมีศักยภาพในการจัดการความรู้ เพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนา
 ศูนย์การแห่งการเรียนรู้ และบรรลุเป้าหมายตามปรัชญาแห่งตนในการเป็นคลังปัญญา
 ของท้องถิ่น เป็นองค์กรแห่งคุณภาพ แต่มหาวิทยาลัยราชภัฏก็ยังมีประสบปัญหาด้านคุณภาพ
 เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยไทยอื่น ๆ ดังที่ ชีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 23) กล่าวไว้ว่า
 มหาวิทยาลัยไทยในปัจจุบันยังคงประสบปัญหาในด้านคุณภาพ ได้แก่ คุณภาพอุดมศึกษาไทย
 ต่ำกว่ามาตรฐานสากลมาก มีการสร้างปัญญาไม่ลึกลง การแสวงหาความรู้หรือใช้การวิจัย
 เป็นวิถีชีวิตมีน้อย วิชาการไม่เข้มแข็งพอ และจากผลการประเมินของสำนักงานรับรอง-
 มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ในการประเมินภายนอก
 รอบสามสำหรับอุดมศึกษา สรุปเป็นภาพรวมระดับประเทศ พบประเด็นที่ไม่ได้มาตรฐาน
 ได้แก่ การบริหารวิชาการ โดยเฉพาะการมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น
 มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน
 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ความเพียงพอของครู ความสามารถของครูในการจัดการเรียน-
 การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ชินภัทร ภูมิรัตน,
 2549)

มหาวิทยาลัยราชภัฏได้มีการนำการจัดการความรู้ไปประยุกต์ใช้ ส่วนมากอยู่ใน
 ลักษณะของการริเริ่มการจัดการความรู้ (knowledge management initiative) ซึ่งการดำเนินงาน
 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนมากอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดการจัดการความรู้ของสำนักงาน-
 คณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการกับสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย
 กระบวนการที่สำคัญ 2 ประการ คือ กระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change
 Management Process—CMP) ที่ประกอบด้วย กระบวนการเตรียมการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
 การสื่อสาร กระบวนการและเครื่องมือ การฝึกอบรมและเรียนรู้ การวัดผล และการยกย่อง
 ชมเชยและให้รางวัล กับกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process--
 KMP) ที่ประกอบด้วย กระบวนการบ่งชี้ความรู้ สร้างและแสวงหาความรู้จัดความรู้ให้เป็น
 ระบบ ประมวลและกลั่นกรองความรู้ เข้าถึงความรู้ แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และการเรียนรู้
 ซึ่งจากการศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของผู้วิจัย พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนมาก
 มีองค์ประกอบของการจัดการความรู้เหมือนกัน อาจต่างกันบ้างในส่วนของวิธีการและ
 เครื่องมือที่ใช้ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะงาน ขนาด และบรรยากาศขององค์กร แต่การดำเนินงาน

ของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งในการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมาก บางมหาวิทยาลัยราชภัฏมีการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจัง แต่บางมหาวิทยาลัยราชภัฏมีการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่เป็นรูปธรรม จึงทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏมีประสิทธิภาพแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยังขาดรูปแบบหรือแนวทางในการปฏิบัติที่แน่นอน ทำให้ต่างคนต่างทำ ให้ประสบผลสำเร็จได้ยาก จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่พัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อนำไปใช้ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ใช้เป็นแนวทางในการบริหารองค์กร ให้ประสบผลสำเร็จ และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข เอื้อเพื่อเพื่อน และให้การยอมรับซึ่งกันและกัน ร่วมสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติให้มีความพัฒนาถาวรสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยแบ่ง 2 กลุ่ม ได้แก่

1. คณะกรรมการการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง มีขั้นตอนการคัดเลือก ประกอบด้วย คณะกรรมการการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 40 แห่ง ได้แก่ (1) กำหนดให้ภูมิภาคทั้ง 5 ภูมิภาค

เป็นช่วงชั้นในการสุ่ม (stratified random sampling) มีดังนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง และมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตน โกสินทร์ (2) คัดเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละภูมิภาค โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) จำนวน 5 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (3) คณะกรรมการการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purpose sampling) จำนวนแห่งละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน

2. คณะกรรมการบริหารการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยคัดเลือกจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purpose sampling) มหาวิทยาลัยละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

3. ชุมชนนักปฏิบัติ คัดเลือกจากมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ให้ความร่วมมือ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ทำการเลือกชุมชนนักปฏิบัติแบบเจาะจง (purpose sampling) ได้ชุมชนนักปฏิบัติที่ให้ความร่วมมือ จำนวน 4 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 40 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในงานวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งแนวคิดที่นำมาใช้ในการสร้างรูปแบบการจัดการความรู้ ได้แก่ แนวคิดของ กานต์สุคา มาฆะศิริานนท์ (2546), บุญส่ง หาญพานิช (2546), พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547), Collison and Parcell (2004), Dalkir (2005), Davenport, De Long, and Beers (1998), Fullan (2004), Hsu (2006), Keyser (2004), Kucza (2001), Marquardt (1996), McElroy (2003), McKeen and Smith (2003), Mertins, Heisig, and Vorbeck (2003), Sveiby (2003), Wiig (2003)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการความรู้ หมายถึง การปฏิบัติต่าง ๆ ที่นำเอากลยุทธ์ กระบวนการ และเครื่องมือเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานเพื่อให้เกิด การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การวิเคราะห์กัลั่นกรองความรู้ และจัดระบบความรู้ การถ่ายโอน และเผยแพร่ความรู้ การประยุกต์ และใช้ความรู้ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพ การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. สภาพการจัดการความรู้ หมายถึง ลักษณะ หรือรูปแบบเดิมของการจัดการความรู้ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ กระบวนการการจัดการความรู้ และความจำเป็นในการจัดการ-ความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เก็บข้อมูล

3. ปัญหาการจัดการความรู้ หมายถึง ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้การจัดการความรู้ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. รูปแบบการจัดการความรู้ หมายถึง องค์ประกอบและขั้นตอนการจัดการความรู้ ที่แสดงเป็นแผนภาพที่บอกถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ คน หน่วยงาน และเทคโนโลยี โดยมีความเชื่อมโยงกับขั้นตอนการจัดการความรู้ ซึ่งประกอบด้วย การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การวิเคราะห์กัลั่นกรองความรู้ และจัดระบบความรู้ การถ่ายโอน และเผยแพร่ความรู้ การประยุกต์ และใช้ความรู้ให้ทันสมัย อยู่ตลอดเวลา

4.1 การแสวงหาความรู้ (knowledge acquisition) หมายถึง วิธีการหาความรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ภายใน และภายนอกองค์กร เช่น การสืบหาความรู้ การเปิดรับข้อมูล ความรู้ และสารสนเทศจากภายนอกองค์กร

4.2 การสร้างความรู้ (knowledge creation) หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิด ความรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย การแลกเปลี่ยนความรู้ ระหว่างสมาชิกในองค์กร ทั้งความรู้แจ้งชัด และความรู้ฝังลึก การสกัดความรู้เพื่อถ่ายโอนความรู้ที่ฝังลึกของคนหนึ่ง ไปสู่อีกคนหนึ่ง การรวบรวมความรู้อย่างเป็นระบบ เป็นหมวดหมู่ และผนึกการเรียนรู้ (internalization) ซึ่งเป็นการแสวงหา และเก็บรับเอาความรู้ชัดแจ้งมาคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ จนเกิด เป็นความเข้าใจลึกซึ้งซึ่งกลายเป็นความรู้ฝังลึก (explicit to tacit) ในตัวบุคคล

4.3 การจัดเก็บความรู้ (knowledge storage) หมายถึง การจัดบันทึก และจัดทำฐานความรู้ขององค์กร เพื่อเก็บไว้ในรูปของเอกสาร หนังสือ ฐานข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ และคู่มือการปฏิบัติงานในองค์กร

4.4 การวิเคราะห์กลั่นกรองความรู้ และจัดระบบความรู้ (knowledge analysis) หมายถึง การนำเอาข้อมูลความรู้ และสารสนเทศ มาวิเคราะห์ คัดกรอง เพื่อค้นหาว่า ข้อมูลความรู้ขององค์กรประเภทใดที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

4.5 การถ่ายโอน และเผยแพร่ความรู้ (knowledge transfer and dissemination) หมายถึง การถ่ายทอดข้อมูลความรู้ แก่บุคคลภายในองค์กร และภายนอกองค์กร โดยรูปแบบต่าง ๆ เช่น การพูดคุยแลกเปลี่ยน การจัดบอร์ดเผยแพร่ข้อมูล และการให้สัมมนา แก่บุคคลภายนอก

4.6 การประยุกต์ และใช้ความรู้ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา (knowledge application and validation) หมายถึง การนำเอาข้อมูลความรู้ และประสบการณ์การทำงานมาประยุกต์กับภูมิปัญญา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรมากขึ้น

5. การประเมินรูปแบบการจัดการความรู้ หมายถึง การนำร่องรูปแบบการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ นำไปทดลองใช้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว โดยมีการประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ตามรูปแบบก่อนการจัดการความรู้และหลังการทดลองรูปแบบ (one sample pretest-posttest design) และวัดความคงทนหลังสิ้นสุดการทดลอง 8 สัปดาห์

5.1 การประเมินตนเอง หมายถึง องค์ความรู้ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัยและสร้างองค์ความรู้ ด้านบริการวิชาการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และทรัพยากรการเรียนรู้ โดยให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นในแบบประเมิน 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

5.2 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยให้บุคลากรแสดงความรู้สึกเป็น 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด

5.3 ความคงทน หมายถึง ความรู้ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัย และสร้างองค์ความรู้ ด้านบริการวิชาการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ

ทรัพยากรการเรียนรู้ พิจารณาจากผลจากผลการประเมินความรู้หลังจากสิ้นสุด และหลังสิ้นสุด การทดลองไปแล้วไม่แตกต่างกัน

6. มหาวิทยาลัยราชภัฏ หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับ ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ตาม “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547” (2547)

ประโยชน์ที่จะคาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เหมาะสมกับบริบทของ มหาวิทยาลัย
2. รูปแบบการจัดการความรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้เป็นต้นแบบ ในการสร้างรูปแบบ ในการพัฒนาการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งอื่น ๆ
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง สามารถใช้รูปแบบการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาสถาบันการศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้